

AI in onderwijs – Nieuws & trends | September 2025

Wat scholen deze maand moeten weten

Van uitvoering naar verantwoording

September 2025 markeert de stap van beleid naar praktijk. De Rijksoverheid publiceert de AI Act Guide, SURF/Npuls ronden hun DPIA op EduGenAI af (12 low risks), en Kennisnet start een AI-community voor scholen. De focus verschuift van “mag het?” naar “hoe doen we dit veilig en zinvol?” — met nadruk op naleving, didactisch gebruik en teamreflectie.

AI in het onderwijs groeit uit van experiment naar **verantwoorde praktijk met menselijke regie**.

Overzicht september 2025 in één oogopslag

Domein	Ontwikkeling	Betekenis voor scholen
Beleid & Governance	Publicatie AI Act Guide	Scholen kunnen beleid, risico's en rollen concreet invullen. Schoolleiders krijgen duidelijkheid over wat onder de wet valt.
Privacy & Technologie	DPIA EduGenAI: 12 <i>low risks</i> , mitigatie gestart	Voorbeeld voor DPIA-aanpak bij school-AI-tools; benadrukt privacy-by-design en data-lokalisatie.
Tooling & leveranciers	Update Microsoft 365 Copilot-risico's	Nog niet schoolklaar: terughoudend gebruik aanbevolen; risico's deels verminderd.
Internationale spiegel	OECD & UNESCO: nadruk op mensgerichte en inclusieve AI	Wereldwijde focus op AI-geletterdheid en verantwoorde integratie in curricula.

Nederlands nieuws

AI Act Guide: helderheid over plichten en fasering

Op 4 september publiceerde de Rijksoverheid de [AI Act Guide](#), een praktische toelichting op de Europese AI-verordening. **Wat betekent dit voor scholen?**

- Scholen vallen onder de categorie *deployer* (gebruiker van AI-systemen).
- Verboden systemen (zoals emotieherkenning in onderwijs) zijn sinds **februari 2025** al niet meer toegestaan.

- De meeste verplichtingen (zoals risicoclassificatie en transparantie) gelden vanaf **augustus 2026**, maar scholen worden nu geadviseerd alvast hun beleid en contracten aan te passen.
- De gids biedt voorbeeldvragen: “*Is dit systeem hoog-risico?*”, “*Wie is verantwoordelijk voor logging?*”
- Praktisch bruikbaar voor inkoop, FG-toetsing en lesmateriaalontwikkeling.

Voor docenten: meer duidelijkheid over labeling en verantwoord gebruik in opdrachten.

Voor schoolleiders: startpunt voor een schoolbreed **AI-beleid** met risicoklassen en compliance-fasering.

DPIA EduGenAI – voorbeeld voor privacybewuste AI

SURF/Npuls publiceerde op 1 september de resultaten van de [DPIA op EduGenAI](#), ontwikkeld in samenwerking met Privacy Company. 12 *low risks* zijn geïdentificeerd; geen hoge risico's. Mitigaties: beperking persoonsgegevens, menselijke controle, dataverwerking in eigen SURF-omgeving. EduGenAI geldt als blauwdruk voor toekomstige AI-diensten in onderwijs.

Voor docenten: inzicht in hoe AI-systemen veilig kunnen worden ingericht.

Voor management: gebruik de DPIA als **referentiemodel** voor eigen school-AI (bijv. schrijfassistenten, leerlingdashboards).

Update Microsoft 365 Copilot – nog niet voor grootschalig gebruik

SURF en SLM publiceerden in september een [geactualiseerd risico-advies over Microsoft 365 Copilot](#). Twee van de vier eerder als hoog risico aangemerkte punten zijn verlaagd naar *medium*, maar privacy-onzekerheden blijven. SURF raadt scholen **terughoudendheid** aan totdat nieuwe contractuele waarborgen zijn uitgewerkt.

Voor docenten: gebruik Copilot alleen na expliciete goedkeuring van de school-FG.

Voor schoolleiders: neem Copilot op in de *toetsingskalender* en communiceer helder over pilot-voorwaarden.

Reflecties uit de praktijk

- **Efficiëntiewinst:** praktijkcases tonen *indicaties* van tijdsbesparing bij formatieve feedback, maar structureel bewijs ontbreekt.
- **Schaduw-IT:** signalen van niet-gecertificeerde AI-tools blijven bestaan; geen betrouwbare cijfers over omvang.

- **Innovatie:** aandacht groeit voor multimodale AI, maar emotieherkenning in het onderwijs blijft verboden volgens de AI Act (art. 5).

Buitenland als spiegel

OECD: digitalisering en werkdruk in balans brengen

De nieuwe editie van *Education at a Glance 2025* laat zien hoe snel digitalisering en AI de onderwijswereld hervormen. Naast cijfers over lerarentekorten en werkdruk bevat het rapport voor het eerst indicatoren rond **AI-gebruik en digitale vaardigheden** van leraren. De OESO pleit voor investeringen in zowel **AI-geletterdheid** als **werklastreductie** — twee thema's die in veel landen nog los van elkaar worden behandeld.

Trend: onderwijsstelsels verschuiven van losse innovatieprojecten naar geïntegreerd beleid dat professionalisering, infrastructuur en welzijn verbindt.

Betekenis voor Nederland: de data bieden een benchmark voor het nationale beleid rond digitale geletterdheid en AI-competenties van leraren.

UNESCO – Anthologie “AI & the Future of Education”

De UNESCO bundelde in september 2025 meer dan dertig internationale bijdragen in de anthologie *AI & the Future of Education*. De publicatie benadrukt het belang van **menselijke regie** en **inclusieve AI-geletterdheid**, met voorbeelden uit Azië, Afrika en Europa. In plaats van AI als sturende kracht, wordt AI hier gepositioneerd als **ondersteunend hulpmiddel** dat leraren en leerlingen helpt kritisch te denken, reflecteren en samenwerken.

Trend: een wereldwijde verschuiving van *AI-gestuurd* naar *AI-ondersteund leren*.

Betekenis voor Nederland: bevestigt de koers waarin AI wordt gezien als verlengstuk van pedagogische professionaliteit, niet als vervanging daarvan.

Verenigd Koninkrijk – Ofsted-update over transparant AI-gebruik

De Britse onderwijsinspectie **Ofsted** heeft haar richtlijnen geactualiseerd met nieuwe eisen voor **transparantie in AI-gebruik** bij lesontwerp, toetsing en beoordeling. Scholen worden aangemoedigd om zichtbaar te maken *wanneer en hoe* AI wordt ingezet, zodat leerlingen en ouders weten welke beslissingen door mensen en welke door systemen worden genomen.

Trend: inspectiekaders ontwikkelen “**auditability**” als nieuw kwaliteitscriterium — de mogelijkheid om AI-beslissingen te herleiden en te verantwoorden.

Betekenis voor Nederland: een duidelijke voorbode voor toekomstige toetsing van verantwoord AI-gebruik binnen toezicht en kwaliteitszorg.

Actiepunten voor scholen

Thema	Voor schoolleiding / ICT / FG	Voor docenten / teams	Tijdshorizon
Beleid & Governance	Werk AI-beleid bij o.b.v. AI Act Guide (risicoklassen, menselijke tussenkomst, labeling).	Volg teamafspraken over verantwoord AI-gebruik en bronvermelding.	0–3 mnd
Privacy & Veiligheid	Voer DPIA’s uit voor gebruikte AI-toepassingen; gebruik EduGenAI-rapport als voorbeeld.	Gebruik enkel goedgekeurde tools; test geen accounts buiten schooldomein.	0–3 mnd
Toetsing & Evaluatie	Herijk toetsbeleid en communicatie met ouders over AI-gebruik bij formatieve taken.	Reflecteer met leerlingen op wat AI toevoegt of vervormt in feedback.	Schooljaar
Professionalisering	Plan trainingen over veilige prompts, bias-controle en didactische meerwaarde.	Deel lesideeën in de Kennisnet AI-community of via sectievergaderingen.	Doorlopend
Communicatie & Cultuur	Maak AI zichtbaar in beleid, ouderbrieven en schoolplan (transparantieplicht).	Bespreek dilemma’s over eerlijk gebruik, privacy en vertrouwen met leerlingen.	Doorlopend

Slotreflectie

Voor het onderwijs stond september 2025 in het teken van doen, toetsen en delen. De wettelijke kaders zijn duidelijk; de aandacht verschuift naar **implementatie, kennisdeling en verantwoording**.

Scholen die in 2026 volledig **AI-proof** willen zijn, doen er goed aan nu al ervaring op te doen met DPIA’s (Data Protection Impact Assessments) om risico’s rond AI-toepassingen in kaart te brengen, AI-beleid te verankeren in het schoolplan 2026–2027, en ervaringen te delen met collega-scholen en kennispartners.

De uitdaging voor dit schooljaar blijft: *hoe kan AI het werk verlichten én verrijken, zonder de menselijke maat te verliezen?*

Van trend naar praktijk

Wil je deze inzichten vertalen naar jouw schoolcontext? **Symbio6** helpt scholen AI doordacht en mensgericht in te zetten — met **coaching-on-the-job**, **teamtraining** en **praktische trajecten** rond AI-geletterdheid, beleid en didactiek.

Meer informatie: symbio6.nl/onze-diensten

Verder lezen

← Augustus 2025 – [Van regels naar rechtvaardige praktijk](#)

→ Oktober 2025 – [Van uitvoering naar verantwoording](#)

 Alle maandrapporten: symbio6.nl/trends